

Słowenia: Przedwyborcza dymisja premiera

Mateusz Seroka

15 marca premier Słowenii, lider centrolewicowej Partii Nowoczesnego Centrum (SMC) Miro Cerar podał się do dymisji. Dymisja premiera jest równoznaczna z dymisją całego rządu. Cerar uzasadnił decyzję wyrokiem Sądu Najwyższego, który unieważnił referendum dotyczące modernizacji trasy kolejowej pomiędzy portem w Koprze a miejscowością Divača. Sąd uznał, że rząd z wykorzystaniem środków publicznych wspierał „jednostronną kampanię referendalną”. Modernizacja linii kolejowej Divača–Koper jest sztandarową inwestycją rządu, w skład którego poza SMC wchodzi Demokratyczna Partia Emerytów Słowenii (DeSUS), kierowana przez szefa MSZ Karla Erjavca oraz Socjaldemokrati (SD). Gabinet Cerara jest czwartym od 2011 roku rządem słoweńskim, który nie dotrwał do końca kadencji.

Komentarz

- Lider SMC Miro Cerar złożył dymisję na trzy miesiące przed wyborami parlamentarnymi, próbując w ten sposób zatrzymać spadek notowań swojej partii (z 35% w 2014 do 6%). Niskie wyniki sondażowe SMC są w dużej mierze konsekwencją problemów rządu w polityce wewnętrznej i zagranicznej oraz koalicyjnych napięć. Spory w koalicji zablokowały m.in. reformę finansowania służby zdrowia. Obciążeniem dla rządu jest też medialna dyskusja na temat katastrofalnego stanu sił zbrojnych. W polityce zagranicznej rząd Cerara krytykowany jest za to, że nie jest w stanie wyegzekwować na Chorwacji wyroku trybunału arbitrażowego dotyczącego przebiegu granicy w Zatoce Pirańskiej. Dodatkowo silne napięcia w koalicji wywołuje spór Lublany z KE o prywatyzację największej słoweńskiej grupy bankowej (NLB). Ogłaszając rezygnację Cerar w emocjonalnym wystąpieniu stanowczo zdystansował się od koalicjantów, próbując przerzucić na nich odpowiedzialność za porażki rządu. Lider SMC stara się też przypisywać sobie wyłączne zasługi za coraz lepszą sytuację gospodarczą państwa (bezrobocie poniżej 6%, 5-procentowy wzrost PKB w 2017 roku).
- Dymisja Cerara oznacza rozpoczęcie procedury wyboru nowego premiera przez parlament. Prawdopodobieństwo, że partie działające w trybie kampanii wyborczej będą w stanie stworzyć koalicję dysponującą większością głosów, jest jednak bardzo małe. Oznacza to, że do czasu wyboru nowego gabinetu po wyborach, które prawdopodobnie odbędą się pod koniec maja, obowiązki będzie pełnił rząd Miro Cerara.
- Na sporach w koalicji korzysta prowadząca w sondażach (19%) Lista Marjana Šarca – założona przez polityka samorządowego, byłego aktora, który zdobył 47% głosów w

ubiegłorocznych wyborach prezydenckich. Šarec przyciąga głosy połączeniem haseł prореformatorskich i obietnicami utrzymania przywilejów społecznych. Pomaga mu też „efekt nowości” i to, że dystansuje się od ideologicznych i światopoglądowych sporów między prawicą a lewicą. Cztery lata temu podobna taktyka doprowadziła do zwycięstwa SMC premiera Cerara, a podczas wyborów w 2011 roku zapewniła wygraną partii Pozytywna Słowenia. Napięcia w obozie centrolewicowym są też na rękę Demokratycznej Partii Słowenii byłego premiera Janeza Janšy (14%). Mobilizuje on swój elektorat obietnicami walki z postkomunistycznym „głębokim państwem”, do którego zalicza również Listę Marjana Šarca, wskazując na jej powiązania ze środowiskiem byłego prezydenta Milana Kučana.